

esti kiadás

VASÁRNAP
1938 JANUAR 9SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST VI, ARADI UCCA 8
TELEFONSZÁM: 124-224

ELLENZÉKI POLITIKAI NAPILAP

6 fillér

Nemzet

SZENT-GYÖRGYI PROFESSZOR nyilatkozik a Nemzetnek Nobel-díjas kollégáiról

„Évtizedekbe telik, amíg feleletet kapunk a vitaminok titkára” — „Legfőbb célom, hogy felvértesszem az ifjúságot az életre”

— A Nemzet tudósítójától —

Szent-Györgyi Albert, a Nobel-díjas magyar professor hazatért Stockholmból. Az utazás titokban történt, senkinek, még a legszűkebb hozzátartozói sem tudták Szent-Györgyi hazatéréséről, mert apósának, Demény Károly nyugalmazott államtitkárnak írt levelében a hazatérését — mint ahogy erről a Nemzet beszámolt — csak január harmadik hetére jelezte. Erre az időpontot, hogy a levelét vétele után egy nappal a magyar határra érkezett Szent-Györgyi Albert a triestli gyorsrali. A határon az inkognitó utazás az utlevélvizsgálattal kapcsolatban kikapált és megijített a hír Budapestre: délelőtti 10 órakor fut be a vonat Szent-Györgyi Alberttel a Déli pályaudvarra. A vonat meg is érkezett, a professor azonban nem volt sehol.

Ujabb meglepetés következett: kiderült, hogy Szent-Györgyi feleségével együtt kiszállt a Balatonon vitorlázni és fakutyázni. Balatonfüredről telefonált Demény Károlynak és azt mondta, hogy pár napig marad lent a magyar tengerenél. A telefonbeszélgetés után hirtelen fordulattal ma reggel vonatra ült, megérkezett a déli pályaudvarra, taxiba vágta magát és kihajlatott a Napos-ut 3. alá, a Demény-villába. A család körében nagy volt a meglepetés. Senki sem számított arra, hogy Szent-Györgyi Albert és felesége csak egy napig marad a Balaton mellett.

A mosolygós professor fogadja a Nemzet-et

A nyilvánosság elől teljesen el akart zárkózni. Ha érdeklődő telefonált a Demény-villába, ezt a sztereotip választ kapta:

— A professor ur a Balaton mellett van, nem tudjuk, mikor érkezik haza.

Minthogy a Nemzet munkatársának pontos értesülése volt, hogy Szent-Györgyi Albert ma délelőtti 10 órakor Budapestre érkezett és Deményék villájában tartózkodik, kiment a Napos-ut 3. szám alá. A villa redőnyei félig lehúva, az ajtó kulcsra zárva Csöngöttünk egyszer... kétszer... végre harmadszori berregésre nyílik az ajtó. Idősebb ur nyit ajtót. Bemutatkozunk.

— Szent-Györgyi professor urat keressük — mondjuk.

— Már-már elutasító választ kapunk, mi kor a belső szobából jelszerűen Szent-Györgyi Albert nevetése. Nem lehet letagadni! Belessékel a fűtellen, hideg, magyaros stílusú előszobába. Még mindig nem mutatkozik be, de most már kissé szívélyesebben közli veünk:

— Hát majd megpróbálom

Bemegy a belső szobába és alig egy perc múlva

nyílik az ajtó: kilép rajta Szent-Györgyi Albert.

Szürke, gyűrött ruha van rajta, alatta pulóvert visel. Szívélyesen mosolyog és máris nyújtja a kezét. Az utóbbi időben megszokta az interjút, hiszen heteken keresztül ostromolták az újságírók és most is megadóan mondja:

Most kezdődik...

— Hát akkor kezdhetjük.

Mielőtt feladnánk az első kérdést, elmosolyodik és azt mondja:

— Engedje meg, hogy én kérdezzek. Az a kérdésem, amit maga adna fel: Milyen volt a Nobel-díjas ünnepség Stockholmban?

Mindjárt válaszol is:

— Rendkívül megkapó volt a Nobel díj átadása. A svédek ezt az ünnepséget annyira nemzeti ügyé teszik, hogy a legszűkebb formák között megy végbe. Így hirtelen nem is tudnánk megmondani, melyik mozzanat volt a legmegkapóbb, csak még mindig érzem ezt a hallatlan meghatótságot, amely a ceremóniák lezajlása között elfogott. Egy kis szünet következik, majd újból Szent-Györgyi Albert szólal meg:

— Most adjon fel olyan kérdést, amire még nem válaszoltam és amelyet még nem tettem fel nekem. Most mi gondolkodunk egy kicsit és Szent-Györgyi Albert hamiskás mosollyal

nézi fejtevéseinket. Megvan a kérdés:

— Mi a véleménye professor urnak a Nobel-díjas kollégáiról?

Szent-Györgyi Albert elismerően bólint és azt mondja:

— Ez jól Hát kérem! Valóban, érdekes emberek. Martin du Gard, az irodalmi díj nyertese, rendkívül komoly ember. Egyik legzárkózottabb tudós, kit valaha láttam. Képzelve, Stockholmba is inkognitóban érkezett, úgyhogy egy állomással előbb szállt le, nehogy újságíró férközzön a közelébe. Nem is találkozta vele előbb, csak a díjkiosztáson, de itt is mereven elzárkózott minden beszélgetés elől. A végén a banketten csak összeharagítottunk. Az úgy történt, hogy toasztot mondtam, mondataim értelmé-

ből meglátta, hogy egyforma világnézeti van. A kémiai díj két nyertese merőben ellentétes természet. Haworth, az angol tudós életvidám, kedves ember. Nagyon örülünk egymásnak, hiszen tudományos kutatásainkban és magánéletünkben is sokszor találkoztunk. A svájci Karrer éppen az ellenkező véglet. Zárkózott, emberkerülő. A legkedvesebb volt az amerikai Davidson. Olyan izgatott volt, hogy egyáltalán nem lehetett vele beszélni. Szinte transzban élt a díj átadásán. Mikor a kezében volt, még akkor sem hitte el, hogy megnyerte. Utána tularadó jókedvvel össze-vissza barátkozott mindegyikkel, megölelte az egészen ismeretleneket is és vig jókedvében táncba kezdett.

— Professor ur táncolt?

A táncoló kongresszus

— Hogyne, amikor csak alkalman volt rá. Hiszen köztudomású — sajnos a magánéletemet főiről hegyire kibányászták —, hogy szenvedélyes táncos vagyok. Stockholmban csak kétszer volt alkalman rá, de mindkettőt alaposan kihasználtam. A legkedvesebb táncünnepély volt a Luca napja, amikor svéd szokás szerint megkoronázzák a fény királynőjét, aki egy gyertyából kap koszorút a fejére. A nagyon kedves kis lánnyal, gyertyával a fején táncoltam. Persze csak lassan, tangót, nehogy túlságosan lobogjanak a fején a lángok.

— Professor ur miért nem jelezte pontosan érkezését, illetve miért írta hibásan?

Menekülés az ünnep és elől

Szent-Györgyi Albert most szívből, igazán felnevet:

— Tudja, rossz levélíró vagyok, — hangzik a válasz egyáltalán nem meggyőzően — ezért írtam. De ha ez a magyarázat nem tetszik magának, akkor azt is gondolhatja, hogy egy előre meg szervezett ünnepi akartam elkerülni.

A vitaminok örök titka

A magyarázat tökéletes és világos Nem is faggatjuk erről többé. Most ezt kérdezzük:

— Jövőre vonatkozó tervei?

— Milyen tervek? — kérdez vissza.

— Vitamin kutatásra gondoltunk.

— Ez egy olyan hatalmas terület, ami még évtizedek munkáját vesz igénybe és ekkor sem biztos, hogy feleletet kaptunk a vitaminok titkaira. Engedje meg, hogy erre ne feleljek, hanem inkább azt válaszoljam, hogy az életviszonyaim továbbra is a régiek lesznek és tudományos kutatásaim mellett csak az marad az egyetlen célom, hogy a fiataloságot minél alapsabban felvértesszem az életre, kiváló és szakképzett embereket neveljek belőlük.

A szobában változatlanul hideg van. Szent-Györgyi Albertet ebéd közben zavartuk meg és mégis ő kérdez bennünket, bár mi téli-kabátban vagyunk és ő zakóban.

— Nem fázik itt?

Ránézünk Szent Györgyi Albertre és látjuk, hogy bizony ő az, aki fázósan zsebdugja kezét. Mentegőzzük:

— Sajnos, nem tudunk beljebb menni a melegbe, mert bent ebédelnek.

Igy ér véget az interjú. Kikísér bennünket, bezárja mögöttünk az ajtót és halljuk, amint sietős léptekkel megy be a meleg szobába.

Ez a portréja a világ legudvariasabb Nobel díjas tudósának: Szent-Györgyi Albertnek.

Sz. Kalmár Pál.

Szent-Györgyi profesor aláírása